ಪ್ರತಿಬಿಂಬ

PRATIBIMBA –Multidisciplinary Kannada Research Journal of IIMRD
ISSN: 2582-2284
Vol-4 Issue 6, May-June, 2023, Pp 1-9.
©*IIMRD*, Mysuru

IIMRD JOURNALS

www.iimrd.com

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರ ಯೋಜನೆಗಳು: ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಮಂಜುನಾಥ ಜೆ*
*ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ, ತುಮಕೂರು ವಿವಿ, ತುಮಕೂರು.

ಸಾರಾಂಶ:(Abstract)

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇ.75%ರಷ್ಟು ಜನ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿಯು ಮಳೆಯೊಡನೆ ಆಡುವ ಜೂಜಾಟವಿದ್ದಂತೆ ಏಕೆಂದರೆ ಕೃಷಿ ಬೇಸಾಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಅವಲಂಭಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮಳೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂತರ್‌ಜಲ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ಲಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಬೇಸಾಯದ ರೈತರು ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ನೀರಾವರಿ ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೋಗಗಳ ಭಾದೆ, ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು, ವಿಪರಿತವಾಗಿ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ರೈತರು ಅದರಲ್ಲೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣ ಎಂದರೆ ಪರಿಶಿಷ್ಡ ಪಂಗಡದ ರೈತರು ಸಣ್ಣ, ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯೂ ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದು ಸಹ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ "ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ"ಯನ್ನು ಸರಕಾರವೂ ರೂಪಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ, ವಿದ್ಯುತೀಕರಣ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯ, ವಸತಿ, ಸಂಪರ್ಕ, ರಸ್ತೆ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಧ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಮುಖ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಂಡಂತೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords) *ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ,* ಪರಂಪರೆ, *ಯೋಜನೆಗಳು,*

ಕರ್ನಾಟಕವು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ರೈತರ ಜೀವನವನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ

Please cite this article as: ಮಂಜುನಾಥ. ಜೆ. (2023). ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರ ಯೋಜನೆಗಳು: ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: *ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 4(6). ಪು.ಸಂ. 1–9.*

ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರೈತ ಸಮುದಾಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಕೆಲವು ಗಮನಾರ್ಹ ಯೋಜನೆಗಳೆಂದರೆ: ಸಮಗ್ರ ಗಂಗಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೀರಾವರಿ ಬೋರ್‌ವೆಲ್/ತೆರೆದ ಬಾವಿ, ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ, ಭೂ ಒಡೆತನ ಯೋಜನೆ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಉಪ ಯೋಜನೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಕೇಂದ್ರ ನೆರವು, ವನಬಂಧು ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಎಸ್‌ಟಿಯವರಿಗೆ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎಸ್ಟಿ ರೈತರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿ ರೈತರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಮುದಾಯವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನನ್ಯ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಲಾಖಾವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
- 2021–22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಲಾಖಾವಾರು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ವಿವಿಧ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ವಿವಿಧ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದ್ವಿತೀಯ ಮೂಲದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳು

ಸಮಗ್ರ ಗಂಗಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ: ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೀರಾವರಿ ಬೋರ್‌ವೆಲ್/ತೆರೆದ ಬಾವಿ:

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರು ಹೊಂದಿರುವ ಕೃಷಿ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ ಕೊರೆಯುವ ಮೂಲಕ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ನಂತರ ಸರಿಯಾದ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತರ್ಜಲ ಕುಸಿದಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ರಾಮನಗರ, ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ರೂ.4.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚ 3.50 ಲಕ್ಷ ರೂ.

ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚವು ರೂ.0.50 ಲಕ್ಷದ ಶಕ್ತಿಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ರೂ.0.50 ಲಕ್ಷದ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಮೊತ್ತವು ಸಹಾಯಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಕೊಡಗು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ ಕೊರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿದ ನಂತರ ಮೋನೋಬ್ಲಾಕ್ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ರೂ.1.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ

ಸಮೀಪದ ನದಿ/ಕಾಲುವೆಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರು ಹೊಂದಿರುವ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಮೂಲದಿಂದ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಎಳೆಯುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪಂಪ್ ಮೋಟಾರ್ ಮತ್ತು ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು 8 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ರೂ.4.00 ಲಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು 15 ಎಕರೆವರೆಗಿನ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ರೂ.6.00 ಲಕ್ಷಗಳು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸಬ್ಸಿಡಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭೂ ಒಡೆತನ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಭೂರಹಿತ ಮಹಿಳಾ ಕೃಷಿ ಕೂಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಭೂ–ಹಿಡುವಳಿದಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ರೂ.25.00 ಲಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ರೂ.20.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವು 50:50 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರದ ಭೂಮಾಲೀಕರಿಂದ ಖರೀದಿಸಿ ನೇರವಾಗಿ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

2021–22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಲಾಖಾವಾರು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.99.88 ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1; ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ

ಯೋಜನೆ	ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಶೇ
ಎಸ್.ಸಿ.ಎಸ್.ಪಿ	542.60	542.55	541.94	99.89
ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ	310.06	310.02	309.56	99.85

ಮೂಲ: ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ, ಹನಿ/ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ ಘಟಕಗಳಿಗೆ 90% ಅಥವಾ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.1.00 ಲಕ್ಷ ಸಹಾಯಧನ. (ಹನಿ/ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ–2 ಹೆಕ್ಟರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ 90%, 2 ರಿಂದ ಹೆಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ 50% ಸಹಾಯಧನ)
- ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಖರೀದಿಗೆ ರೂ.3.00 ಲಕ್ಷ ಸಹಾಯಧನ
- ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ
  1. ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ರಚನೆಗಳು (ಕೃಷಿ ಹೊಂಡ)
  2. ನೀರು ಇಂಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು–ಪಾಲಿಥಿನ್ ಹೊದಿಕೆ/ಪರ್ಯಾಯ ಹೊದಿಕೆ
  3. ಹೊಂಡದಿಂದ ನೀರು ಎತ್ತಲು ಡೀಸಲ್ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್
  4. ಕೃಷಿ ಹೊಂಡದ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರಳು ಪರದೆ(Shade net) ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಅಡಿ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಘಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ಮರುಪೂರಣ (Recharge for functional borewells)
- ಗುಣಮಟ್ಟ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು 75% ಅಥವಾ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸುವುದು
- ಮಣ್ಣಿನ ಸತ್ವ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಾವಯುವ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸುವುದು
- ರೈತ ಸಿರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟರ್‌ಗೆ ರೂ.1,00,000/–ನಗದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ನೀಡುವುದು.
- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಸಮ್ಮಾನ್ ಯೋಜನೆ
- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ
- ಕೃಷಿ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ವೆಚ್ಚ, ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್, Reference Book ಮತ್ತು ಕ್ಯು.ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾಸಿಕ ರೂ.10.000/– ಶಿಷ್ಯ ವೇತನ ನೀಡುವುದು
- ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.

ಕೋಷ್ಟಕ 2: ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ನೀಡಿರುವ ಅನುದಾನ ಮ ತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ	ಶೇ
ಎಸ್.ಸಿ.ಎಸ್.ಪಿ	101.94	95.81	95.37	51.86
ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ	56.84	51.94	51.86	99.84

ಮೂಲ: ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 2ನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಶೇ.99.64 ಅನುದಾನ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ, ಹನಿ/ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ ಘಟಕಗಳಿಗೆ 90% ಸಹಾಯಧನ. (ಹನಿ/ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ–2 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ 90%, 2 ರಿಂದ 5 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಿಗೆ 45% ಸಹಾಯಧನ)
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ
- ತೋಟಗಾರಿಕ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ತಗಲುವ ರೋಗ ಮತ್ತು ಕೀಟ ಬಾಧೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಔಷಧಿಗಳ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಶೇ.90 ರಂತೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.9000/– ರಂತೆ ಗರಿಷ್ಠ 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳವರೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುವುದು
- ಅರ್ಹ ರೈತರ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಘಟಕ, ಡೀಸಲ್/ಸೋಲಾರ್ ಮೋಟಾರ್ ಅಳವಡಿಕೆ, ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಬಾಕಿ ಇರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುವುದು.
- ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
- ಹೂವಿನ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ

ಕೋಷ್ಟಕ 3: ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ನೀಡಿರುವ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ	ಶೇ
ಎಸ್.ಸಿ.ಎಸ್.ಪಿ	15.51	15.51	15.46	99.67
ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ	7.65	7.65	7.60	99.29

ಮೂಲ: ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆಯ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಶೇ.99.55 ಅನುದಾನ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ 90% ಸಹಾಯಧನ

- ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮನೆ
- ಹುಳು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಸಲಕರಣೆ
- ಮೌಂಟಿಂಗ್ ಹಾಲ್/ಚಾಕಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಕೇಂದ್ರ
- ಸೋಕು ನಿವಾರಕ/ ಇಟಾಲಿಯನ್ ಸುಧಾರಿತ ಕಾಟೇಜ್ ಯಂತ್ರ/ ಮಲ್ಟಿ ಎಂಡ್ ಘಟಕ

- ಸ್ವಯಂ ಚಾಲಿತ ಘಟಕ/ ರೀಲಿಂಗ್ ಶೆಡ್/ ಜನರೇಟರ್/ ಸೋಲಾರ್ ಪವರ್
- ಸೋಲಾರ್ ಹೀಟರ್/ ಬಾಯ್ಲರ್/ ಹೀಟ್ ರಿಕವರಿ ಯೂನಿಟ್/ ಕಾಟೇಜ್ ಬೇಸಿನ್/ ಉನ್ನತೀಕರಣ
- ಹಿಪ್ಪು ನೇರಳೆ ನಾಟಿ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿ

ಕೋಷ್ಟಕ 4: ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ನೀಡಿರುವ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ	ಶೇ
ಎಸ್.ಸಿ.ಎಸ್.ಪಿ	81.68	79.00	78.99	99.99
ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ	51.54	51.26	51.25	99.97

ಮೂಲ: ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪಶುಸಂಗೋಪನ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ನೀಡಿರುವ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಶೇ.99.98 ಅನುದಾನ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

- ಎಸ್.ಸಿ/ಎಸ್.ಟಿ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿ, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಖರೀದಿ
- ಎಸ್.ಸಿ/ಎಸ್.ಟಿ ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಕುರಿ/ಮೇಕೆ 6+1 ಘಟಕಗಳಿಗೆ 90% ಸಹಾಯಧನ
- ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ.(ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ಗೆ ರೂ.5/– ರಂತೆ)
- ಪಶು ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭೋಜನ ವೆಚ್ಚ, ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ ವೆಚ್ಚ, ಸಾದಿಲ್ವಾರು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ಪುಸ್ತಕ ಒದಗಿಸುವುದು
- ವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಡದ ದನ/ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಮರಣಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ, ಕುರಿ ಘಟಕ, ಕುಕ್ಕುಟ ಯೋಜನೆ, ಮೇವಿನ ಬೀಜ ವಿತರಣೆ, ಜಾನುವಾರು ವಿಮೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 5: ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ನೀಡಿರುವ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ	ಶೇ
ಎಸ್.ಸಿ.ಎಸ್.ಪಿ	26.53	26.52	26.51	99.94
ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ	8.76	8.76	8.73	99.73

ಮೂಲ: ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಶೇ.99.89 ಅನುದಾನ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

- ಮೀನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಕೊಳಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ರೂ.7.00 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ 60% ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನ
- ಯಾಂತ್ರಿಕೃತ ನಾಡದೋಣಿಗಳಿಗೆ ಮಾಸಿಕ ತಲಾ 300 ಲೀಟರ್‌ನಂತೆ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ/ ಪ.ಪಂಗಡದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಎಫ್.ಆರ್.ಪಿ ದೋಣಿ(10 ಮೀಟರ್ ಉದ್ದದವರೆಗೆ) ಮತ್ತು ಶಾಖ ನಿರೋಧಕ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಖರೀದಿಸಲು ಸಹಾಯಧನ
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ/ ಪ.ಪಂಗಡದ ಮಹಿಳಾ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಾಯಧನ.
- ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ 4 ಚಕ್ರದ ಮೀನು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವಾಹನ ಖರೀದಿಸಲು ಸಹಾಯಧನ
- ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಸಲಕರಣೆಗಳ ವಿತರಣೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 6: ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ನೀಡಿರುವ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ	ಶೇ
ಎಸ್.ಸಿ.ಎಸ್.ಪಿ	1017.94	1017.93	1017.93	100
ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ	741.12	741.11	741.11	100

ಮೂಲ: ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ನೀಡಿರುವ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಶೇ.100 ಅನುದಾನ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ/ ಪ.ಪಂಗಡದ ಜನರ ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾಲುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ದುರಸ್ಥಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು.
- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.(ಏತ ನೀರಾವರಿ, ತೆರೆದ ಬಾವಿ, ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ಇತ್ಯಾದಿ).
- ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ/ ಪ.ಪಂಗಡದ ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿ.ಸಿ ರಸ್ತೆ, ಒಳಚರಂಡಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಭವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.
- ಪುನರ್ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕೈಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 7: ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ನೀಡಿರುವ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ	ಶೇ
ಎಸ್.ಸಿ.ಎಸ್.ಪಿ	251.54	251.54	251.52	99.99
ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ	112.36	112.28	112.28	100

ಮೂಲ: ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ನೀಡಿರುವ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಶೇ.100 ಅನುದಾನ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಏತ ನೀರಾವರಿ/ತೆರೆದ ಬಾವಿ/ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು
- ನದಿ–ನಾಲೆಗಳಿಂದ ಮೇಲ್ಜಲ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕಡೆ ಆದ್ಯತೆ ಮೇಲೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪೈಪ್–ಲೈನ್/ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಿವುದು. ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಬ್ಯಾರೇಜ್ ನಿರ್ಮಾಣ
- ಕ್ರೈಸ್ ವಸತಿ ಶಾಲೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು

ಸಲಹೆಗಳು

- ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತರಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಬೇಕು
- ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿರುವ ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ಸರಿಯಾದ ರೈತಾಪಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು
- ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು
- ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳು ಬಲಾಢ್ಯ ರೈತರ ಪಾಲಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ರೈತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡಬೇಕು

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಸಮಸ್ತ ರೈತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಕ್ಷಿಭೂತವಾಗಿವೆ. ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಆದಲ್ಲಿ ಆಗ ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಆಗಿರುವ ರೈತರೇ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಿಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು

ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಅಗುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ತೀರಾ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **https://sw.kar.nic.in/**
- **https://tw.kar.nic.in/indexKan.aspx**
- **https://tribal.nic.in/**
- **https://www.scsptsp.kar.nic.in/**